

ATİNA ANDLAŞMASI (1913)

Madde 11. Yunanistan'a bırakılan yerler halkından Yunan idaresi altında kalacak olanların can ve mallarıyla namus, din, mezhep ve adetlerine tam bir özen ve saygı gösterilecek ve bu halk kesimi Yunan asıllı olan Yunan uyrukluların taşıdıkları medeni ve siyasi hakların tümüne sahip olacaklardır.

Hutbelerde yüce Padişahın adının anılmasına devam olunacaktır.

Bugün için kurulu bulunan veya ileride kurulacak olan İslam cemaatinin özerk kuruluşlarına ve bunların alt kuruluşlarına ve bunlara ait para ve malların yönetimine kesinlikle noksanlık getirilmeyecek ve toplum İslam cemaatinin Başkentte (İstanbul'da) bulunan yüce meşihat makamına (Şeyhülislamlık) tabi bulunacak olan dini başkanları ile olan ilişkilerine de kesinlikle noksanlık getirilmeyecek ve Baş müftünün atanması yüce Şeyhülislamlık katınca yapılacaktır.

Müftülerden her biri kendi yetki alanı içindeki Müslüman seçmenler tarafından seçilecektir.

Baş müftü, Yunanistan'daki tüm müftülerden oluşan bir seçim kurulu tarafından seçilecek ve belirlenen üç aday arasından Yunan Kralınca atanacaktır.

Yunan Hükümeti, Baş müftünün seçimini İstanbul'daki Yunan Elçiliği ile yüce Şeyhülislamlık katına duyurulacak ve Şeyhülislam tarafından seçilmiş olan Baş müftü, memuriyet görevini yerine getirmesi için, diğer müftüler üzerinde egemenlik hakkına ve fetva verme yetkisine sahip olacaklardır.

Müftüler, sadece din işleri üzerindeki yetkileri ile Vakıf emlakinin idaresi ve denetim işlerinden başka evlenme, boşanma, nafaka, vesayet, erginlik (rüşt) Müslümanlara ait vasiyet işleri, miras ve tevliyet gibi konularda Müslümanlar arasındaki uyuşmazlıklar hakkında bir hüküm verme yetkisini taşıyacaklardır.

Müftüler tarafından düzenlenen ilamlar (kesinleşmiş kararlar) Yunan yetkili dairelerince icra edilecektir.

Miras işlerine gelince, Müslümanlardan bu işle ilgili olan taraflar önce aralarında anlaşsınlar, sonra hakem sıfatıyla müftüye başvurabilirler. Bu şekilde verilecek hakem kararına karşı yerel mahkemelere yapılacak her türden başvurular kabul olunacaktır. Meğerki aksini kanıtlayacak açık bir belge ve şart bulunsun.

3 NUMARALI PROTOKOL

1. Geçmişte camiye çevrilmiş ve savaş sırasında eski durumlarına getirilmiş olan eski Hıristiyan kilisesi hakkında hükümet yönünden her ne biçimde olursa olsun hiçbir istek ve iddia ileri sürülmeyecektir.

2. Kiliseye çevrilen camilerin geçmişte kilise olmadıklarına dair hükümetçe ileri sürülecek bir iddia, Yunan hükümetince incelenecektir.

3. Bununla birlikte, (1) sayılı fıkrada açıklanan camilere ait vakıf mallarının gelirleri varsa bunlar saklı kalacak ve asıl tahsis amaçlarına denk işlere serbestçe harcanmak üzere, yeni kazanılan yerlerdeki İslam cemaatine teslim edilecektir.

4. Krallık Hükümeti (Yunan Hükümeti) harcamaları kendisince karşılanmak üzere başkentte bir cami ve gerekli görülecek köylerde dört cami yaptıracaktır.

5. Geçmiş maddelerin yorum veya uygulanmasından kaynaklanan tüm uyuşmazlıklar düzenlenecek bir tahkim nameye göre Lahey'de bir hakem mahkemesi eliyle çözümlenecektir.

6. Kadı (Hakim) yetiştirmek üzere bir özel kuruluş da açılacaktır.

7. Baş müftü ve müftüler ve bir de bunların dairelerindeki memurlar ve hizmetliler Yunan memurlarının haiz oldukları hak ve görevleri haiz olacaklardır.

8. Baş müftü, seçilen müftülerin din kurallarına göre saptanacak tüm nitelikleri taşıyıp taşımadıklarını araştırır.

9. Müftüler, sadece Yunan Krallığı Anayasasının 88'inci maddesi hükümlerine göre görevden uzaklaştırılabilecektir.

10. İslam cemaatini gözetmek ve vakıfları yönetmekle yükümlü bulunan Baş müftünün başlıca görevlerinden biri de onlardan hesap isteyerek bunlara ait muhasebe cetvellerini hazırlamaktır.

11. Kamu yararına olduğu anlaşılmadıkça ve önceden peşin ve yeterli bir ödeme yapılmadıkça hiçbir vakıf yeri kamulaştırılamayacaktır.

12. Tüm İslam mezarlıkları vakıf emlakı sayılacaktır.

13. İslam cemaatinin tüzel kişiliği tanınmıştır.

14. Müftülerce düzenlenen ilâm ve belgeler Baş müftü tarafından incelenecek ve Baş müftü bunları dinsel kurallara uygun bulduğu takdirde onaylayacaktır.

Bu belge ve ilâmlar, Müslümanların vasiyetlerinden başka dinsel konulara veya özellikle maddi birtakım yararlarla ilişkin olduğundan, gerek Baş müftü ve gerek ilgililer yüksek Şeyhülislamlık makamına başvurabileceklerdir.

15. Özel Müslüman okulları ve özellikle Selanik'teki Mithat paşa Sanat Okulu tanınacak ve bunların kurulduğu günden beri kendi giderlerini karşılamak üzere malik oldukları gelir getirici mülkleri saklı kalacaktır.

Aslında varolan veya tanınmış İslam kişilerden kurulu komisyonlarca yapılacak tüm özel İslam okulları hakkında da bu yönde işlem yapılacaktır.

Baş müftü ile müftüler ve Yunan Hükümetinin müfettişleri bu okulları teftiş edebileceklerdir.

Öğretim resmi programa göre Türkçe yapılacak ve Yunan dili zorunlu olacaktır.

İmza: Galip Kemali

İmza: D. Panas